

REPORTATGE | El grup Didpatri de la Universitat de Barcelona erigirà una placa en record seu al Poble Vell

Merriman continua desaparegut

Un equip de recerca excava sense èxit a Corbera d'Ebre una franja de terreny on fonts orals indicaven que hi podria haver enterrats brigadistes nord-americans com el mític cap de l'Estat Major de la XV Brigada

ANDREU CARALT

Robert Hale Merriman, el mite, l'heroi del batalló Lincoln de les Brigades Internacionals continua desaparegut. Un equip multidisciplinari d'una quinzena de persones dirigit pel grup de recerca Didpatri de la Universitat de Barcelona ha excavat el punt exacte on fonts orals indicaven que hauria estat enterrat a principis del mes d'abril de 1938, una franja de terreny al peu d'una Figuera centenària en un entorn conegut com la Vall de l'Obaga, molta prop del Poble Vell de Corbera d'Ebre, a la Terra Alta.

En aquest municipi haurien desaparegut el cap d'Estat Major de la XV Brigada Internacional i un mínim de cinc oficials més nord-americans, entre ells el comissari de la mateixa brigada, Dave Doran, durant la retirada per Corbera del batalló Lincoln en el marc de l'ofensiva franquista per conquerir el marge dret del riu Ebre.

El testimoni era ferm, un veí del poble ha mantingut al llarg de la seva vida que un grup d'enterradors locals van inhumar el cos d'un soldat republicà executat

Una quinzena de persones han treballat en l'excavació a la Vall de l'Obaga

pels franquistes. Ella era una adolescent el 1938 i va substituir el seu pare en la desagradable tasca de cavar la fossa. La víctima només vestia calçotets, era d'elevada estatura i de cabell castany, recordava en una conversa amb els investigadors Anna Martí i Vicent Julià. Havia de ser un brigadista i Merriman era molt alt.

L'equip de recerca ha utilitzat la tecnologia al seu abast per comprovar la veracitat de la hipòtesi. «Hem passat el detector de metalls, un georadar per rastrear el subsòl i hem excavat una

L'àrea assenyalada de l'enterrament, al costat d'una figuera centenària. FOTO: FRANCESC TORRES

bona franja de terreny i a una bona profunditat, però res», lamenta al *Diari* el director de l'excavació, l'historiador i catedràtic Francesc Xavier Hernández. «Només hem trobat munició superficial de la batalla de l'Ebre. Cap resultat de restes humanes ni l'evidència que en aquest punt s'hi hagués fet un forat».

Hernández admet que l'opció de no trobar-hi les restes era possible. «Quan es treballa amb fonts orals cal tenir precaució. No posem en dubte la informació, però constatem que en aquest punt no hi ha restes», tanca el director de l'excavació.

A hores d'ara, no hi ha indicis que senyalin en quina direcció s'ha de dirigir la recerca. S'ha posat en evidència que les restes de Merriman i la dels altres oficials no s'han trobat en el lloc indicat però podrien haver estat enterrades en una altra zona de la finca. «Els franquistes també podrien haver ordenat l'exhumació dels cossos dies després d'haver estat enterrats o els republicans quan van entrar a Corbera d'Ebre podrien haver fet el mateix», senyala Hernández. Encara més,

L'equip de recerca va estendre una bandera republicana amb el símbol de les brigades internacionals al lloc de l'excavació. FOTO: FRANCESC TORRES

les restes s'haurien pogut exhumar en el marc de l'aixecament massiu de cossos per al seu trasllat al Valle de los Caídos a finals dels anys 50 del segle XX.

El misteri, doncs, continua. De fet, l'equip de Didpatri ha iniciat l'enregistrament d'un documental que sota el títol *Buscant a Merriman* aborda la recerca del cos iniciada fa anys per diverses persones i entitats. L'excavació duu a terme la setmana passada for-

marà part del documental. També han previst erigir una placa en record a Merriman al Poble Vell de Corbera d'Ebre.

L'excavació es va començar a plantejar ara fa uns quatre anys i ha estat sufragada per Didpatri i ha requerit el permís dels propietaris de la finca, el permís del Departament de Cultura i d'un acord amb el Departament de Relacions Institucionals de la Generalitat.

EL PERFIL

Imatge de l'oficial Robert Hale Merriman. FOTO: ALBAVOLUNTEER

Un jove oficial nord-americà

■ Robert Hale Merriman va néixer el 1908 a Nevada en una família d'origen escocès. Va fer durant dos anys un curs d'entrenament en el cos d'oficials de reserva. Es va graduar en Ciències Econòmiques a la Universitat de Berkeley. El 9 de maig de 1932, el dia de la seva graduació, es va casar amb la seva núvia Marion Stone. A principis de 1935 va marxar a estudiar el model agrícola soviètic. Una excursió a Viena els va atorgar una visió de primera mà del nazisme. Mentre residia a la Unió Soviètica, va esclatar la Guerra Civil i Merriman va arribar a Espanya al gener de 1937. Ja a Espanya, va entrenar altres voluntaris i va ser elevat al rang de cap de l'Estat Major de la XV Brigada. La versió més estesa és que fou fet presoner a Corbera i afusellat. La seva muller va tornar a Espanya en diverses ocasions per buscar-lo. Temps després, va escriure a quatre mans el llibre *American Commander in Spain: Robert Hale Merriman and the Abraham Lincoln Brigades*. El personatge de Robert Jordan a la novel·la d'Ernest Hemingway *Per quitoquen les campanes* es considera basat en la seva figura.